

Nastavni zavod za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Služba za javno zdravstvo i promicanje zdravlja

Odjel/Centar za gerontologiju

Gerontološko-javnozdravstveni pokazatelji

u

Splitsko-dalmatinskoj županiji,

2019.

Autor:

Inga Vučica, dr. med., univ. mag. sanit. publ., spec. javnog zdravstva

Suradnici:

Dr. sc. Marijana Mijaković, prof. fizike

Hrvoje Ujaković, bacc. med. tech.

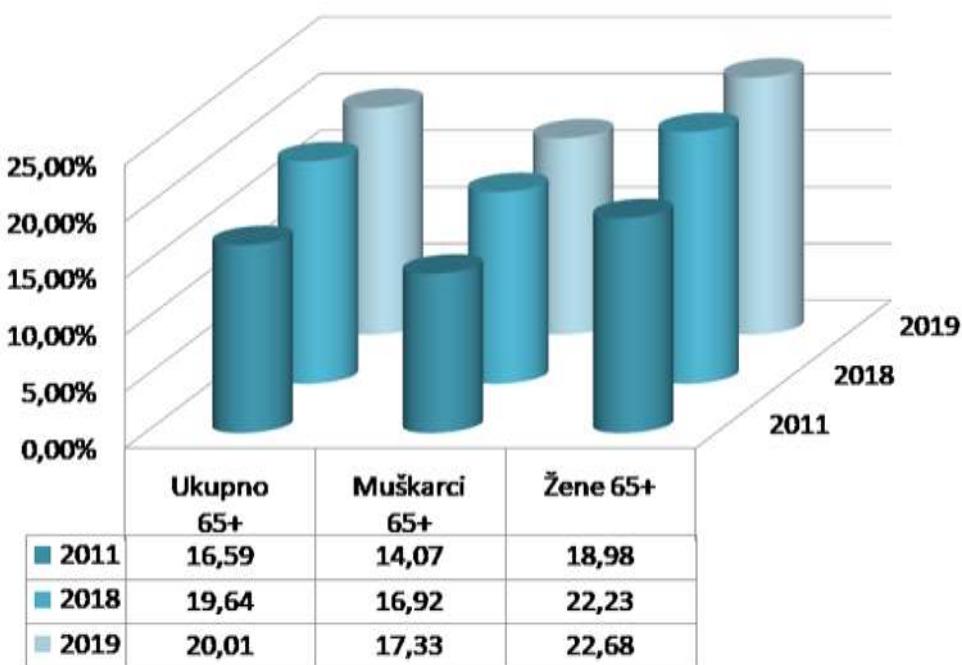
Sadržaj

1	Demografska obilježja stanovnika u dobi 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji	3
2	Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2019.	5
3	Bolnički pobol (hospitalizacije) stanovništva starije dobi.....	12
4	Smrtnost stanovništva starije dobi	18
4.1	Smrtnost po područjima Splitsko-dalmatinske županije	24
4.2	Smrtnost od pojedinačnih uzroka smrti po područjima priobalja, otoka i Zagore Splitsko-dalmatinske županije	312
4.2.1	Pojedinačni uzroci smrti muškaraca po područjima Splitsko-dalmatinske županije	31
4.2.2	Pojedinačni uzroci smrti žena po područjima Splitsko-dalmatinske županije	33
5	Zaključak.....	356

1 Demografska obilježja stanovnika u dobi 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Kontinuirani pad ukupnog broja stanovnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji nastavlja se i u 2019. godini. U odnosu na procjenu prethodne godine (procjena sredinom 2018. godine - 448.071 stanovnika; 218.482 muškaraca i 229.589 žena), broj stanovnika smanjio se za 324 osoba ili 0,07%. Prema procjeni stanovništva sredinom 2019. ukupni broj stanovnika Splitsko-dalmatinske županije je iznosio 447.797 (218.957 muškaraca i 228.790 žena).

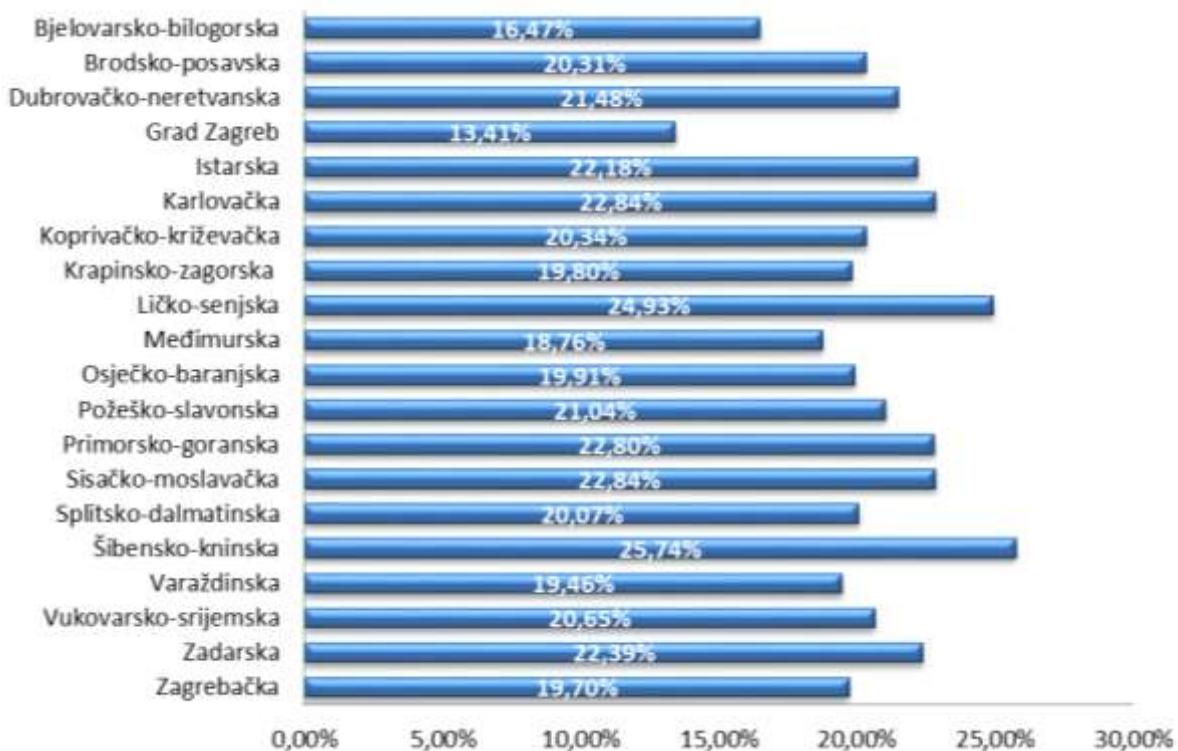
U 2019. nastavlja se kontinuirano i starenje stanovništva Županije. Broj i udio osoba starijih od 65 godina povećao se za 1.848 osobe ili 2,1% u odnosu na prethodnu godinu, te iznosi 89.854 (20,07% u ukupnom stanovništvu) pri čemu je udio muškaraca starije dobi iznosio 17,34% (N=37.958) od ukupne muške populacije, a udio žena starije dobi 22,68% (N=51.896) ukupne ženske populacije.

SLIKA 1. USPOREDBA STRUKTURE UDJELA STANOVNIŠTVA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SPOLU, POPIS 2011./PROCJENA 2018./PROCJENA 2019.

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

Splitsko-dalmatinska županija je druga po ukupnom broju stanovnika među županijama Hrvatske i suočava se sa sličnim demografskim procesima kao i ostale županije Hrvatske. Prema klasifikaciji Ujedinjenih naroda ukoliko na nekom području živi više od 10% stanovnika dobi 65 i više godina, smatra se područjem s vrlo starim stanovništvom. Stanovništvo Hrvatske, kao i stanovništvo Splitsko-dalmatinske županije, progresivno stari i po svojoj demografskoj strukturi starenja pripada među najstarije nacije Europe te skupini država s vrlo starim stanovništvom.

SLIKA 2. UDIO STANOVNIŠTVA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U UKUPNOM STANOVNIŠTVU PO ŽUPANIJAMA HRVATSKE, PROCJENA SREDINOM 2019.

Izvor: Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske

2 Osobe starije životne dobi u ordinacijama opće/obiteljske medicine u 2019.

Prema izvješćima iz primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini ukupan broj utvrđenih bolesti i stanja zabilježenih u djelatnosti opće/obiteljske medicine Splitsko-dalmatinske županije iznosio je 827.066.

Od toga, broj utvrđenih bolesti-stanja zabilježenih za korisnike u dobi 65 i više godina iznosio je 289.350 što je 34,98% svih bolesti i stanja utvrđenih kod korisnika svih dobi.

U 2019. godini korisnici dobi 65 i više godina (71.931) činili su jednu četvrtinu (26,29%) svih korisnika (273.595) zdravstvene zaštite u djelatnosti opće/obiteljske medicine. Prosječno je po jednom korisniku dobi 65 i više godina utvrđeno 4,02 bolesti i stanja.

TABLICA 1. UTVRDENE BOLESTI I STANJA U DJELATNOSTI OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2019..GODINI U DOBI 65 I VIŠE GODINA I UKUPNO ZA SVE DOBI

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
1. Zarazne bolesti probavnog sustava	A00-A09	936	6906	13,55
2. Tuberkuloza dišnih putova	A15-A16	23	61	37,70
3. Tuberkuloza drugih organa	A17-A19	6	8	75,00
4. Hriпavac (pertussis)	A37	1	2	50,00
5. Šarlah (scarlatina)	A38	0	17	0,00
6. Druge bakterijske bolesti (osim A37 i A38)	A20-A49	208	390	53,33
7. Sifilis	A50-A53	1	11	9,09
8. Gonokokna infekcija	A54	0	4	0,00
9. Varicela, morbili i rubeola	B01, B05, B6	21	486	4,32
10. Bolest uzrokovana HIV-om	B20-B24	2	23	8,70
11. Kandidijaza	B37	272	822	33,09
12. Helmintijaze	B65-B83	74	694	10,66
13. Ostale zarazne i parazitarne bolesti		3055	17119	17,85
I Ukupno Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	4599	26543	17,33
14. Zloćudna novotvorina želuca	C16	130	177	73,45
15. Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	400	571	70,05
16. Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	371	543	68,32

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
17. Zločudni melanoma kože	C43	235	503	46,72
18. Zločudna novotvorina dojke	C50	1121	2003	55,97
19. Zločudna novotvorina vrata maternice	C53	57	141	40,43
20. Zločudne novotvorine limfnoga, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	464	817	56,79
21. Ostale zločudne novotvorine		4798	7279	65,92
22. Novotvorine in situ i dobroćudne novotvorine nepoznate prirode	D00-D48	4183	14108	29,65
II Ukupno Novotvorine	C00-D48	11759	26142	44,98
23. Anemije zbog manjka željeza	D50	1897	6978	27,19
24. Druge bolesti krvi i krvotvornog sustava	D51-D77	1287	2215	58,10
25. Neki poremećaji imunološkog sustava	D80-D89	50	132	37,88
III Ukupno Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	3234	9325	34,68
26. Poremećaji štitnjače	E00-E07	5856	19983	29,30
27. Dijabetes melitus	E10-E14	9753	15853	61,52
28. Pretilost	E65-E66	148	755	19,60
29. Ostale endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma		3648	8349	43,69
IV Ukupno Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	19405	44940	43,18
30. Demencija	F00-F03	545	584	93,32
31. Duševni poremećaji i porem. ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	93	388	23,97
32. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim	F11-F19	10	765	1,31
33. Shizofrenija, shizotipni i sumanuti poremećaji	F20-F29	591	3109	19,01
34. Neuroze i afektivni poremećaj i povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	5160	16639	31,01
35. Duševna zaostalost	F70-F79	51	256	19,92
36. Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		4425	9789	45,20
V Ukupno Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	10875	31530	34,49
37. Ekstrapiramidalni i poremećaji kretanja	G20-G26	765	1029	74,34
38. Epilepsija	G40-G41	358	1489	24,04
39. Migrena i ostali sindromi glavobolje	G43-G44	350	2956	11,84
40. Cerebralna paraliza i ostali paralitični sindromi	G80-G83	504	990	50,91

Bolesti - stanja MKB-10		Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
41.	Ostale bolesti i poremećaji živčanog sustava		1827	4552	40,14
VI	<i>Ukupno Bolesti živčanog sustava</i>	G00-G99	3804	11016	34,53
42.	Konjunktivitis	H10	4584	12934	35,44
43.	Katarakta i druge bolesti leće	H25-H28	3507	4118	85,16
44.	Glaukom	H40-H42	2987	4195	71,20
45.	Strabizam	H49-H50	5	138	3,62
46.	Poremećaji refrakcije i akomodacije	H52	1526	4728	32,28
47.	Ostale bolesti oka i adneksa		4302	11521	37,34
VII	<i>Ukupno Bolesti oka i očnih adneksa</i>	H00-H59	16911	37634	44,94
48.	Upala srednjeg uha i druge bolesti srednjeg uha i mastoida	H65-H75	2754	11342	24,28
49.	Oštećenje sluha	H90-H91	981	1719	57,07
50.	Ostale bolesti uha i mastoidnog nastavka		3987	12629	31,57
VIII	<i>Ukupno Bolesti uha i mastoidnog nastavka</i>	H60-H95	7722	25690	30,06
51.	Akutna reumatska groznica	I00-I02	2	5	40,00
52.	Kronične reumatske srčane bolesti	I05-I09	142	200	71,00
53.	Hipertenzivne bolesti	I10-I15	25876	42525	60,85
54.	Akutni infarct miokarda	I21-I23	608	1050	57,90
55.	Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	2713	3767	72,02
56.	Druge srčane bolesti	I26-I52	9949	14126	70,43
57.	Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	924	1194	77,39
58.	Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	470	673	69,84
59.	Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	228	288	79,17
60.	Ateroskleroza	I70	998	1157	86,26
61.	Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	3913	9051	43,23
62.	Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		1024	1999	51,23
IX	<i>Ukupno Bolesti cirkulacijskog sustava</i>	I00-I99	46847	76035	61,61
63.	Akutne infekcije gornjega dišnog sustava	J00-J06	8404	63673	13,20
64.	Gripa (influenca)	J10-J11	420	3514	11,95
65.	Pneumonija	J12-J18	1743	3903	44,66

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
66. Akutni bronchitis i akutni bronhiolitis	J20-J21	4377	13554	32,29
67. Bronhitis, emfizem, astmai druge kronične opstruktivne bolesti pluća	J40-J44, J47	3440	6207	55,42
68. Plućne bolesti uzrokovane vanjskim agensima, pneumokonioze	J60-J70	103	218	47,25
69. Ostale bolesti dišnog sustava		4891	22094	22,14
X Ukupno Bolesti dišnog sustava	J00-J99	23378	113163	20,66
70. Bolesti usne šupljine, žljezda slinovnica i čeljusti	K00-K14	806	3736	21,57
71. Ulkus želuca i duodenuma (gastroduodenalni)	K25-K27	460	928	49,57
72. Akutna upala crvuljka (appendicitis)	K35	32	200	16,00
73. Preponska kila (inguinalnahernija)	K40	510	1169	43,63
74. Ostale hernije trbušne šupljine	K41-K46	223	590	37,80
75. Bolesti jetre	K70-K77	639	2038	31,35
76. Žučni kamenci i upala žučnjaka	K80-K81	946	2372	39,88
77. Ostale bolesti probavnog sustava		10722	28814	37,21
XI Ukupno Bolesti probavnog sustava	K00-K99	14338	39847	35,98
78. Infekcije kože i potkožnoga tkiva	L00-L08	3667	12714	28,84
79. Dermatitis, egzemi i urtikarije	L20-L30, L50	7310	24535	29,79
80. Ostale bolesti kože i potkožnoga tkiva		4406	12658	34,81
XII Ukupno Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	15383	49907	30,82
81. Reumatoidni arthritis i druge upalne poliartropatije	M05-M14	3781	7956	47,52
82. Artroze	M15-M19	5177	8841	58,56
83. Kifoza, skolioza i lordoza	M40-M41	139	837	16,61
84. Spondilopatije	M45-M49	318	876	36,30
85. Bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije	M50-M54	14968	49167	30,44
86. Osteoporoza i osteomalacija	M80-M83	1735	2542	68,25
87. Ostale bolesti mišićno-koštanog sustava		5444	20133	27,04
XIII Ukupno Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	31562	90352	34,93
88. Glomerulske bolesti bubrega	N00-N08	143	382	37,43
89. Tubulointersticijske bolesti bubrega	N10-N16	248	648	38,27

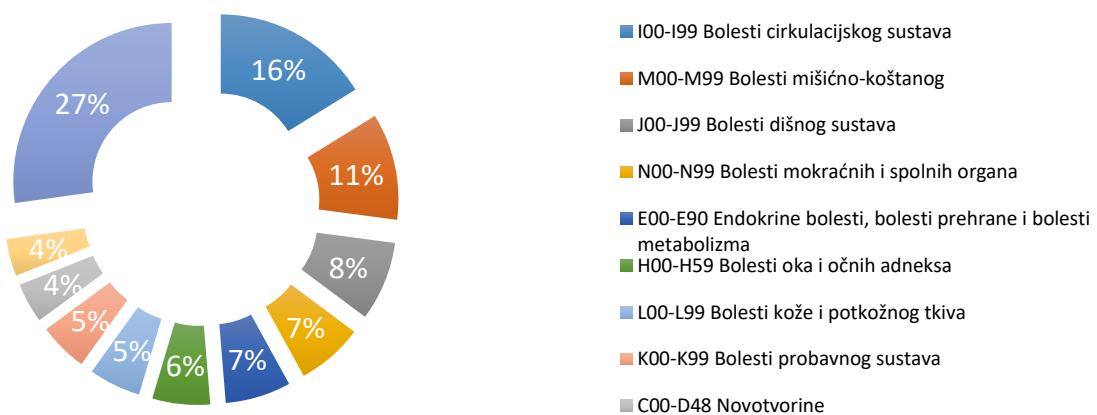
Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
90. Bubrežna insuficijencija	N17-N19	837	1110	75,41
91. Urolitijaza (mokraćni kamenci)	N20-N23	827	2829	29,23
92. Upala mokraćnog mjehura (cistitis)	N30	7428	18411	40,35
93. Druge bolesti urina nog sustava (osim N30)	N25-N39	2140	4696	45,57
94. Hiperplazija prostate	N40	4718	6495	72,64
95. Druge bolesti muških spolnih organa	N41-N51	1464	4394	33,32
96. Poremećaji u menopauzi	N95	119	210	56,67
97. Ostale bolesti ženskih spolnih organa		1741	7139	24,39
XIV Ukupno Bolesti mokraćnih i spolnih organa	N00-N99	19665	46314	42,46
102. Prirođene malformacije cirkulacijskog sustava	Q20-Q28	10	150	6,67
103. Nespušteni testis	Q53	0	29	0,00
104. Ostale prirođene malformacije		64	647	9,89
XVII Ukupno Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	74	826	8,96
105. Senilnost	R54	24	25	96,00
106. Ostali simptomi, znakovi, klinički lab. nalazi nesvrstani drugamo		18383	58548	31,40
XVIII Ukupno Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	18407	58573	31,43
107. Prijelomi	S x 2	1985	5762	34,45
108. Dislokacije, uganuća i nategnuća	S x 3	465	3917	11,87
109. Opekline i korozije	T20-T32	297	1343	22,11
110. Otrovanja lijekovima i biološkim tvarima	T36-T50	31	44	70,45
111. Ostaleozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		5689	22169	25,66
XIX Ukupno ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	8467	33235	25,48
112. Osobe koje se koriste zdravstvenom službom zbog pregleda i istraživanja	Z00-Z13	7627	34096	22,37
113. Infekcija HIV-om bez simptoma	Z21	4880	7184	67,93
114. Druge osobe s opasnošću po zdravlje zbog zaraznih bolesti	Z20, Z22-Z29	1	12	8,33
115. Postupci u vezi sa sprečavanjem neželjene trudnoće	Z30	713	2828	25,21
116. Osobe koje se koriste zdrav. službom zbog specifičnih zahvata i njegе	Z40-Z54	713	2828	25,21
117. Osobe koje se koriste zdrav. službom zbog psihosoc. i socioek. okolnosti	Z55-Z65	43	458	9,39

Bolesti - stanja MKB-10	Šifra MKB-10	65 više godina	Ukupno sve dobi	Udio starijih od 65 i više
118. Osobe koje se koriste zdravstvenom službom zbog obiteljskih razloga	Z70-Z99	9755	24395	39,99
119. Ostali čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom		1220	3264	37,38
XXI <i>Ukupno Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom</i>	Z00-Z99	24239	72237	33,55
120. Nesreće pri prijevozu	V01-V99	105	1341	7,83
121. Ostali vanjski uzroci slučajnih ozljeda	W00-X59	8219	30935	26,57
122. Namjerno nanesene ozljede	X85-Y09	16	96	16,67
123. Ratne ozljede	Y36	0	3	0,00
124. Ostali vanjski uzroci ozljeda i otrovanja		341	1382	24,67
XX <i>Ukupno Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta</i>	V01-Y98	8681	33757	25,72

Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2019.

Od svih bolesti i stanja (289.350) utvrđenih kod korisnika dobne skupine 65 i više godina u 2019. godini, najzastupljenije skupine bolesti i stanja ove dobne skupine bile su:

1. Bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99) s ukupno 46.847 bolesti-stanja (s udjelom 16,2% od svih utvrđenih bolesti-stanja).
2. Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (M00-M99) s ukupno 31.562 bolesti-stanja odnosno 10,9% svih utvrđenih bolesti-stanja.
3. Bolesti dišnog sustava (J00-J99) s ukupno 23.378 bolesti-stanja odnosno 8,1% svih utvrđenih bolesti-stanja.
4. Bolesti mokraćnih i spolnih organa (N00-N99) s ukupno 19.665 bolesti-stanja odnosno 6,8% od svih utvrđenih bolesti-stanja
5. Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (E00-E90) s ukupno 19.405 bolesti-stanja odnosno 6,7% od svih utvrđenih bolesti-stanja.

SLIKA 3. UDIO (%) BOLESTI I STANJA DOBNE SKUPINE 65+ GODINA U PZZ SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE, 2019.

Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2019.

Tijekom 2019. godine redoslijed i udio 10 najučestalijih utvrđenih bolesti-stanja u djelatnosti, opće/obiteljske medicine u dobi 65 i više godina prikazan je u Tablici 2.

TABLICA 2. RANG I UDIO 10 VODEĆIH UTVRĐENIH BOLESTI I STANJA U DJELATNOSTI OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA U 2019., UKUPNO

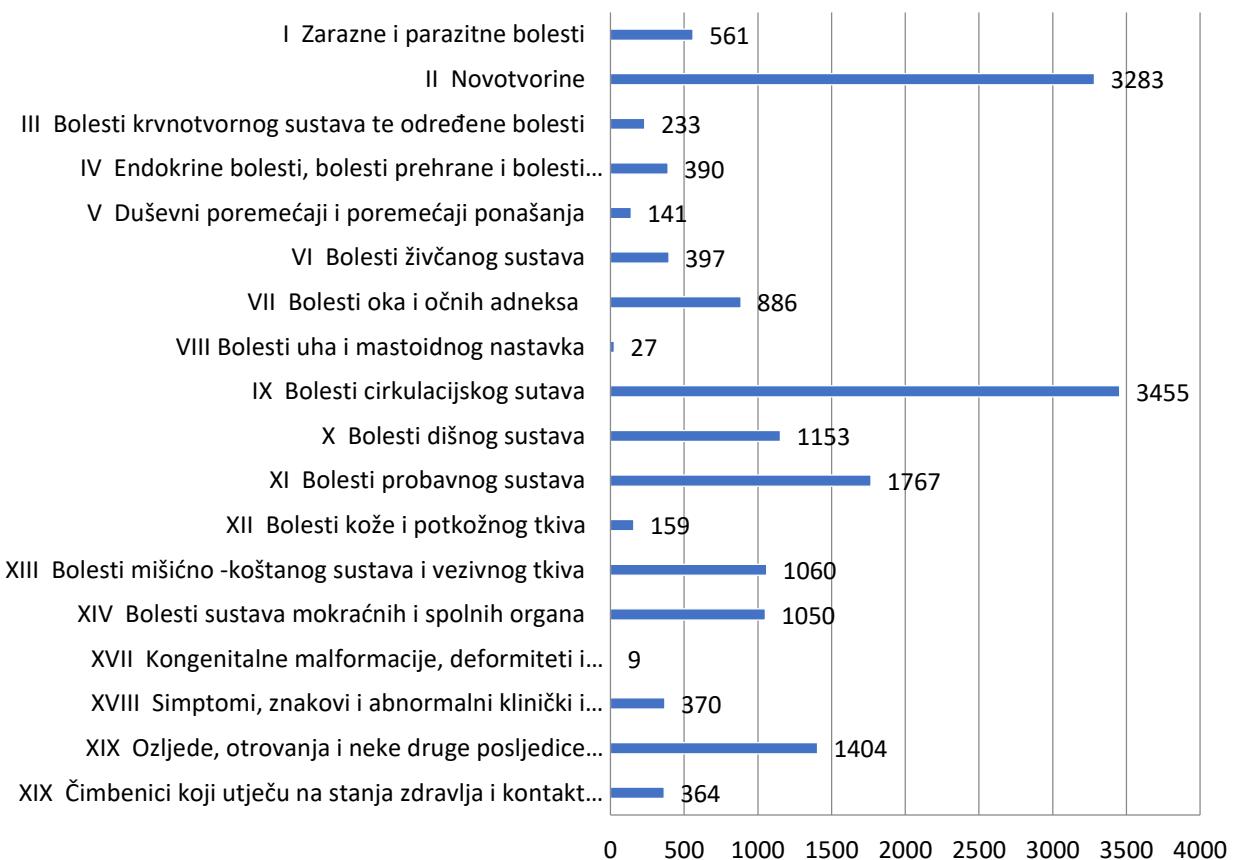
RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	BROJ 65 I VIŠE GODINA	UKUPNO SVE DOBI	UDIO (%) U SVIM DG. DOBI 65+	UDIO (%) 65+ U SVIM DOBIMA
1.	Hipertenzivne bolesti	I10-I15	25876	42525	8,94	60,85
2.	Bolesti intervertebralnih diskova i ostale dorzopatije	M50-M54	14968	49167	5,17	30,44
3.	Druge srčane bolesti	I26-I52	9949	14126	3,44	70,43
4.	Dijabetes melitus	E10-E14	9753	15853	3,37	61,52
5.	Akutne infekcije gornjega dišnog sustava	J00-J06	8404	63673	2,90	13,20
6.	Upala mokraćnog mjeđura (cistitis)	N30	7428	18411	2,57	40,35
7.	Dermatitis, egzemi i urtikarije	L20-L30, L50	7310	24535	2,53	29,79
8.	Poremećaji štitnjače	E00-E07	5856	19983	2,02	29,30
9.	Artroze	M15-M19	5177	8841	1,79	58,56
10.	Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni	F40-F48	5160	16639	1,78	31,01
Ukupno		101131	275810	34,95% od 65+	33,34% od svih dobi	

Izvor podataka: Godišnja izvješća djelatnosti opće medicine, 2019.

3 Bolnički pobol (hospitalizacije) stanovništva starije dobi

Udio hospitaliziranih u dobi 65 i više godina u 2019. godini u stacionarnom dijelu KBC Split iznosio je 40,27 % od svih ukupno bolnički liječenih u KBC-u Split. Zabilježeno je 16.709 hospitalizacija osoba starije životne dobi (stopa 18595,72 /100.000) s ukupno 138.732 dana bolničkog liječenja. Prosječna dužina liječenja po jednom boravku je bila 8,3 dana.

Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacija osoba u dobi 65 i više godina su: bolesti cirkulacijskog sustava (3455 hospitalizacija; stopa 3993,53/100.000), novotvorine (3283 hospitalizacija; stopa 3847,27/100.000), bolesti probavnog sustava (1767 hospitalizacija; stopa 2052,33/100.000), ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (1404 hospitalizacija; stopa 1539,15/100.000) te bolesti dišnog sustava (1153 hospitalizacije, stopa 1363,47/100.000). (Slika 4.)

SLIKA 4. BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SKUPINAMA BOLESTI (MKB-10) U STACIONARNOM DIJELU KBC-A SPLIT, 2019.

Od ukupnog broja hospitaliziranih u dobi iznad 65 godina u 2019. godini bilježi se 8.130 hospitalizacija žena i 8.579 hospitalizacija muškaraca. Stopa hospitalizacije žena starijih od 65 godina iznosila je 15665,95/100.000, a muškaraca starijih od 65 godina 22601,3/100.000.

Kod muškaraca u dobi 65 i više godina najčešći uzroci hospitalizacija su novotvorine (stopa 5095,11/100.000), a kod žena bolesti cirkulacijskog sustava (stopa 3036,84/100.000).

Kod muškaraca starijih od 65 godina zatim slijede bolesti cirkulacijskog sustava (stopa 4950,21/100.000), bolesti probavnog sustava (stopa 2605,51/100.000), bolesti dišnog sustava (stopa 1881,03/100.000), te ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka i bolesti genitourinarnog sustava (stopa 1388,38/100.000).

Kod žena starijih od 65 godina na drugom mjestu kao uzrok hospitalizacija su novotvorine (stopa 2599,43/100.000), zatim slijede ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (stopa 1689,92 /100.000), bolesti probavnog sustava (stopa 1499,15 /100.000), te bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (stopa 1474,10 /100.000). (Tablica 3).

TABLICA 3. BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO SKUPINAMA BOLESTI (MKB-10) I PO SPOLU U KBC SPLIT, 2019.

R.B.	SKUPINA BOLESTI-STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKI 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000	BROJ	ŽENE 65 + UDIO %	STOPA/ 100.000	
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	283	3,30	745,56	278	3,42	535,69
II	Novotvorine	C00-D48	1934	22,54	5095,11	1349	16,59	2599,43
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	105	1,22	276,62	128	1,57	246,65
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	178	2,07	468,94	212	2,61	408,51
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	66	0,77	173,88	75	0,92	144,52
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	200	2,33	526,90	197	2,42	379,61
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	367	4,28	966,86	519	6,38	1000,08
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	13	0,15	34,25	14	0,17	26,98
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	1879	21,90	4950,21	1576	19,38	3036,84
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	714	8,32	1881,03	439	5,40	845,92
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	989	11,53	2605,51	778	9,57	1499,15
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	75	0,87	197,59	84	1,03	161,86
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	295	3,44	777,19	765	9,41	1474,10
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	527	6,14	1388,38	523	6,43	1007,78

R.B.	SKUPINA BOLESTI-STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKI 65+ UDIO %	STOPA/ 100.000	BROJ	ŽENE 65 + UDIO %	STOPA/ 100.000
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	2	0,02	5,27	7	0,09	13,49
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.lab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	228	2,66	600,66	142	1,75	273,62
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	527	6,14	1388,38	877	10,79	1689,92
XXI	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdrav. Službom	Z00-Z99	197	2,30	518,99	167	2,05	321,80
Ukupno 65+			8.579	100,00	22601,30	8.130	100,0	15665,95

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2019.

Između dvadeset vodećih pojedinačnih uzroka hospitalizacija u dobi 65 i više godina u 2019. godini u Splitsko-dalmatinskoj županiji prednjače bolesti srca i krvnih žila i novotvorine.

Najčešće dijagnoze hospitalizacija starijih osoba su Cerebralni infarkt (I63, MKB-10) i Zločudne novotvorine debelog crijeva (kolona) (C18, MKB-10). Zatim slijede hospitalizacije zbog Prijeloma bedrene kosti (S72, MKB-10), Senilne katarakte i Pneumonije (Tablica 4).

TABLICA 4 . RANG LJESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA - BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2019. – UKUPNO

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO (%) OD UKUPNO
1	Cerebralni infarkt	I63	625	695,57	3,74
2	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	600	667,74	3,59
3	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	494	549,78	2,95
4	Senilna katarakta	H25	484	538,65	2,89
5	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	419	466,31	2,50
6	Ostale sepsе	A41	417	464,08	2,49
7	Insuficijencija srca	I50	348	387,29	2,08
8	Akutni infarkt miokarda	I21	325	361,69	1,94
9	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	J96	286	318,29	1,71

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO (%) OD UKUPNO
10	Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura	C67	283	314,95	1,69
11	Preponska kila (ingvinalna hernija)	K40	280	311,61	1,67
12	Zločudna novotvorina završnoga debelog crijeva (rektuma)	C20	264	293,80	1,57
13	Angina pektoris	I20	231	257,08	1,38
14	Ateroskleroza	I70	225	250,40	1,34
15	Žučni kamenci (kolelitijaza)	K80	222	247,06	1,32
16	Sekundarne zločudne novotvorine dišnih i probavnih organa	C78	221	245,95	1,32
17	Kronična ishemična bolest srca	I25	214	238,16	1,28
18	Upala žučnjaka (kolecistitis)	K81	190	211,45	1,13
19	Zločudna novotvorina dušnica	C34	188	209,22	1,12
20	Fibrilacija atrija i undulacija	I48	188	209,22	1,12
Ukupno svih hospitalizacija 65+			16.709	7527,93	100,00

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2019.

Kod pojedinačnih bolesti/stanja kao uzroka hospitalizacija muškaraca u dobi 65 i više godina na prvom mjestu je Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona), Cerebralni infarkt, zatim slijede Pneumonije, Preponska kila i Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura (Tablica 5).

TABLICA 5. RANG LJESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA -BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2019. – MUŠKARCI

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65 + (%) OD UKUPNO
1	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	384	1011,64	4,47
2	Cerebralni infarkt	I63	282	742,92	3,28
3	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	260	684,96	3,03
4	Preponska kila (ingvinalna hernija)	K40	258	679,69	3,00

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65 + (%) OD UKUPNO
5	Zločudna novotvorina mokraćnoga mjehura	C67	221	582,22	2,57
6	Ostale sepsse	A41	211	555,87	2,45
7	Zločudna novotvorina završnoga debelog crijeva (rektuma)	C20	195	513,72	2,27
8	Akutni infarkt miokarda	I21	187	492,64	2,17
9	Senilna katarakta	H25	177	466,30	2,06
10	Insuficijencija srca	I50	163	429,42	1,89
11	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	J96	161	424,15	1,87
12	Angina pektoris	I20	156	410,98	1,81
13	Kronična ishemična bolest srca	I25	153	403,07	1,78
14	Sekundarne zločudne novotvorine dišnih i probavnih organa	C78	151	397,80	1,76
15	Ateroskleroza	I70	145	382,00	1,69
16	Zločudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	C34	131	345,11	1,52
17	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	110	289,79	1,28
18	Zločudna novotvorina rektosigmoidnog prijelaza	C19	109	287,15	1,27
19	Fibrilacija atrija i undulacija	I48	109	287,15	1,27
20	Hiperplazija prostate	N40	96	252,91	1,31
Ukupno svih hospitalizacija muškaraca 65+		8.579	9639,49	100,00	

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2019.

Kod žena starije dobi na prvom mjestu su hospitalizacije zbog Prijeloma bedrene kosti (femura). Prosječno svakog dana tijekom 2019. godine više od jedne stanovnice Splitsko-dalmatinske županije dobi 65 i više godina bilo je hospitalizirano zbog prijeloma bedrene kosti. Na visokom drugom mjestu su hospitalizacije zbog Cerebralnog infarkta, potom slijede hospitalizacije zbog operacije senilne katarakte, te Zločudne novotvorine debelog crijeva (Tablica 6).

TABLICA 6. RANG LJESTVICA VODEĆIH DIJAGNOZA -BOLNIČKI POBOL OSOBA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U KBC SPLIT, 2019. – ŽENE

RANG	DIJAGNOZA	ŠIFRA MKB-10	UKUPNO	STOPA/100.000	UDIO 65+ (%) OD UKUPNO
1	Prijelom bedrene kosti (femura)	S72	384	739,94	4,72
2	Cerebralni infarkt	I63	343	660,93	4,21
3	Senilna katarakta	H25	307	591,56	3,77
4	Zločudna novotvorina debelog crijeva (kolona)	C18	216	416,21	2,65
5	Ostale sepse	A41	206	396,94	2,53
6	Insuficijencija srca	I50	185	356,48	2,27
7	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	J18	159	306,38	1,95
8	Akutni infarkt miokarda	I21	138	265,91	1,69
9	Žučni kamenci (kolelitijaza)	K80	132	254,35	1,62
10	Respiracijska insuficijencija nesvrstana drugamo	J96	125	240,86	1,53
11	Zločudna novotvorina dojke	C50	124	238,93	1,52
12	Drugi specifični poremećaji zglobova	M24	121	233,15	1,48
13	Upala žučnjaka (kolecistitis)	K81	99	190,76	1,21
14	Artropatije kod ostalih bolesti svrstanih drugamo	M16	93	179,20	1,14
15	Kardiomiopatija	I42	93	179,20	1,14
16	Gonartroza (Artroza koljena)	M17	91	175,35	1,11
17	Prolaps ženskih genitalija	N81	89	171,49	1,09
18	Paralički ileus i opstrukcija crijeva bez hhernije	K56	88	169,56	1,08
19	Prijelom lumbalne kralježnice i zdjelice	S32	87	167,64	1,07
20	Bol u leđima (dorzalgija)	M54	84	161,86	1,03
Ukupno svih hospitalizacija žena 65+			8.130	6096,7	100,00

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac, 2019.

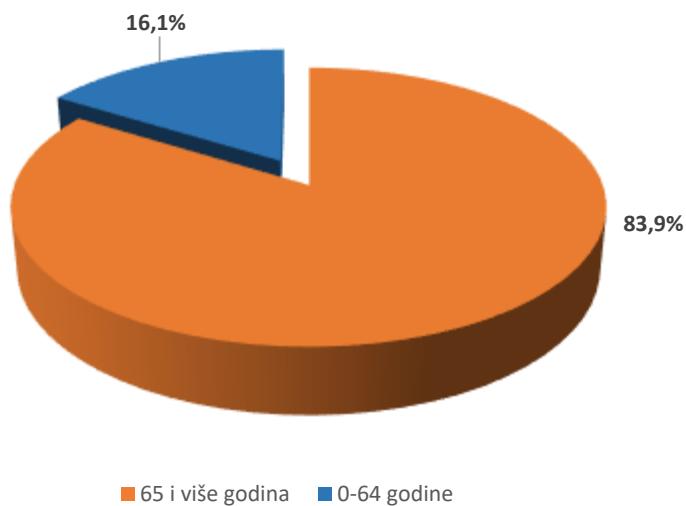
4 Smrtnost stanovništva starije dobi

Dobna struktura ukupnog mortaliteta u Splitsko-dalmatinskoj županiji za 2019. godinu pokazuje da najviši udio od 83,9% ima dobna skupina starijih od 65 godina (4.169 od ukupno umrlih 4.968). Spolna struktura ukupnog mortaliteta pokazuje da su žene zastupljenije u ukupnom broju umrlih, a posebno u dobnoj skupini od 65 i više godina, dok muškarci umiru više u dobi od 0-64 godine.

TABLICA 7 . UKUPNI MORTALITET U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI PO DOBI, 2019.

DOB	UKUPNO	MUŠKARCI	ŽENE
0-64 GODINE	799	545	254
65 I VIŠE GODINA	4169	1886	2283
SVE DOBI	4968	2431	2537

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku RH

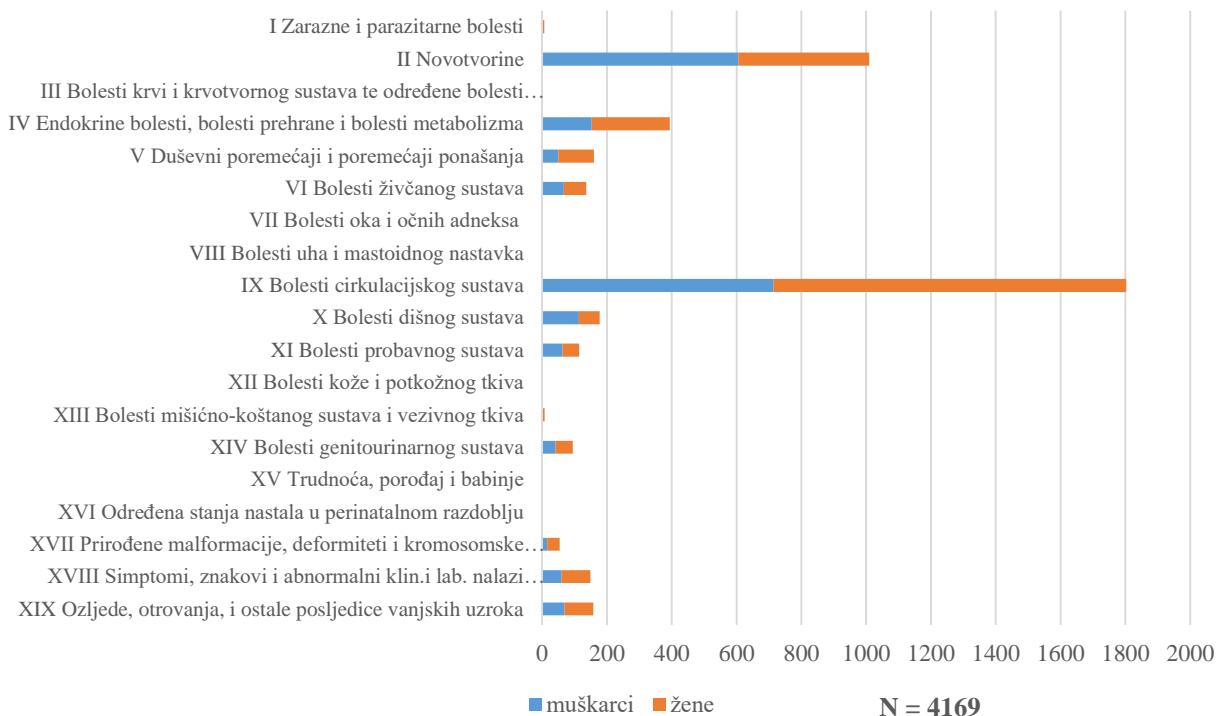
Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina u Županiji za 2019. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti (tablica.) pokazuje da u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola najviše umiru od Bolesti cirkulacijskog sustava (714 muškaraca, stopa 1880,96/100.000 i 1089 žena sa stopom od 2098,39/100.000). Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su Novotvorine (605 muškaraca, stopa od 1593,81/100.000 i 464 žena sa stopom od 894,08/100.000), a zatim slijede Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (153 muškaraca i 241 žena). Na četvrtom mjestu uzroka smrti osoba starije dobi kod muškaraca su Bolesti dišnog sustava (113 umrlih), a kod žena Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja

(110 umrle), dok su na petom mjestu kod muškaraca Bolesti živčanog sustava (67 umrlih), a kod žena Ozljede otrovanja, i ostale posljedice (89 umrlih) (Tablica 8, slika 6).

TABLICA 8. UMRLI U DOBI OD 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2019.

R.B.	SKUPINE BOLESTI PO MKB-10	BROJ	UDIO (%)	MUŠKI STOPA /100000	BROJ	UDIO (%)	ŽENE STOPA /100000	
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	2	0,1	5,26	5	0,2	9,63
II	Novotvorine	C00-D48	605	32,1	1593,81	464	20,3	894,08
III	Bolesti krv i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	1	0,1	2,63	0	0,0	0,0
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	153	8,1	403,06	241	10,6	464,38
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	50	2,7	131,72	110	4,8	211,95
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	67	3,6	176,50	69	3,0	132,95
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,0	0,00	0	0,0	0,0
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,0	0,00	0	0,0	0,0
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	714	37,9	1880,96	1089	47,7	2098,39
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	113	6,0	297,68	65	2,8	125,24
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	63	3,3	165,96	51	2,2	98,27
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,0	0,0	1	0,0	1,92
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	1	0,1	2,63	7	0,3	13,48
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	41	2,2	108,01	54	2,4	104,05
XV	Trudnoća, porodaj i babinje	O00-O99	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0

R.B.	SKUPINE BOLESTI PO MKB-10		BROJ	UDIO (%)	MUŠKI STOPA /100000		BROJ	UDIO (%)	ŽENE STOPA /100000
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,0	0,0		0	0,0	0,0
XVII	Prirodene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,0	0,0		1	0,0	1,92
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin. ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	16	0,8	42,15		38	1,7	73,22
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	60	3,2	158,06		89	3,9	171,49
Ukupno			1886	100,0	4968,43		2283	100	4400,97

SLIKA 6 . UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U 2019. GODINI

Usporedni prikaz deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti po spolovima pokazuje da su kod oba spola vodeći uzroci smrti Ishemijske bolesti srca (I20-I25) i Cerebrovaskularne bolesti (I60-

I69). Od Ishemijske bolesti srca umrlo je 254 muškaraca i 285 žena, te od Cerebrovaskularne bolesti 173 muškaraca i 283 žena starije dobi. Treći uzrok smrti kod muškaraca je Dijabetes melitus (152 umrlih), a kod žena Hipertenzivne bolesti (246 umrlih). Na četvrtom mjestu uzroka smrti u muškaraca je Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća (150 umrlih), a u žena Dijabetes melitus (241 umrla). Na petom mjestu uzroka smrti u muškaraca su Hipertenzivne bolesti (121 umrli), a u žena (86 umrlih). Na šestom mjestu uzroka smrti kod muškaraca je Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa (115 umrlih), a potom slijede Konične bolesti donjeg dišnog sustava (87 umrlih), Zločudna novotvorina prostate (53 umrla), Parkinsonova bolest (42 umrla), Insuficijencija srca (38 umrlih) i Prijelom bedrene kosti (37 umrlih). U žena je na šestom mjestu uzroka smrti Insuficijencija srca (69 umrlih), a potom slijedi Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća (61 umrla), Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga (59 umrlih), Prijelom bedrene kosti (58 umrlih) i Ateroskleroza (54 umrle) (Tablice 9, 10 i 11).

TABLICA 9. RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2019. - UKUPNO

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	539	12,93
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	456	10,94
E10-E14	Dijabetes melitus	393	9,43
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	367	8,80
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	211	5,06
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	201	4,82
J40-J47	Konične bolesti donjeg dišnog sustava	140	3,36
I50	Insuficijencija srca	107	2,57
S72	Prijelom bedrene kosti	95	2,28
F07	Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga	77	1,85
Prvih 10 uzroka smrti		2586	62,02
Ukupno umrli		4169	100,00

TABLICA 10 . RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	254	13,47
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	173	9,17
E10-E14	Dijabetes melitus	152	8,06
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	150	7,95
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	121	6,42
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	115	6,10
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	87	4,61
C61	Zločudna novotvorina prostate	53	2,81
G20	Parkinsonova bolest	42	2,23
I50	Insuficijencija srca	38	2,01
S72	Prijelom bedrene kosti	37	1,96
Prvih 10 uzroka smrti		1222	64,79
Ukupno umrli		1886	100,00

TABLICA 11. RANG LJESTVICA I UDIO 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI U DOBI 65 I VIŠE GODINA, 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	285	12,48
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	283	12,40
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	246	10,78
E10-E14	Dijabetes melitus	241	10,56
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	86	3,77
I50	Insuficijencija srca	69	3,02
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	61	2,67
F07	Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga	59	2,58
S72	Prijelom bedrene kosti	58	2,54
I70	Ateroskleroza	54	2,37
Prvih 10 uzroka smrti		1442	63,16
Ukupno umrle		2283	100,00

U 2019. zabilježeno je 149 nasilnih smrti (stopa od 165,82/100.000) u osoba 65 i više godina. Stopa nasilnih smrti kod muškaraca u dobi 65 i više godina iznosi 158,06/100.000, a 171,49/100.000 u žena.

Najveći broj nasilnih smrti uzrokovani su padovima (107 osoba; stopa 119,08/100.000). Čak 71,81 posto (u 2018. 65,92%) svih vanjskih uzroka smrti u osoba u dobi 65 i više godina u 2019. godini posljedica su padova. Kao posljedica padova je preminulo 39 muškarca u dobi iznad 65 godina (stopa od 102,74/100.000, odnosno 81,25% umrlih od ukupno umrlih muškaraca svih dobnih skupina od padova) i 68 žena u dobi iznad 65 godina (stopa 131,03/100.000, odnosno 98,55% umrlih od ukupno umrlih žena svih dobnih skupina od padova) (Tablica 12).

TABLICA 12 . VANJSKI UZROCI SMRTI OSOBA U DOBI OD 65 I VIŠE GODINA U SPLITSKO-DALMATINSKOJ ŽUPANIJI, 2019.

ŠIFRA MKB-10	VANJSKI UZROK MORTALITETA		65 I VIŠE GODINA	UKUPNO SVE DOBI	UDIO 65+ U UKUPNO UMRЛИM			
			Broj	Stopa/100.00	Broj	Stopa /100000	%	
V01-V99	Nesreće pri prijevozu	Ukupno	4	4,45	31	6,92	12,90	
		Muški	2	5,27	21	9,59	9,52	
		Žene	2	3,85	10	4,37	20,00	
W00- W19	Padovi	Ukupno	107	119,08	117	26,13	91,45	
		Muški	39	102,75	48	21,92	81,25	
		Žene	68	131,03	69	30,16	98,55	
W20- X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	Ukupno	22	24,48	37	8,26	59,46	
		Muški	12	31,61	23	10,50	52,17	
		Žene	10	19,27	14	6,12	71,43	
X60-X84	Namjerno samoozljedivanje	Ukupno	10	11,13	29	6,48	34,48	
		Muški	6	15,81	22	10,05	27,27	
		Žene	4	7,71	7	3,06	57,14	
X85-Y89	Ostali vanjski uzroci smrti	Ukupno	6	6,68	17	3,80	35,29	
		Muški	1	2,63	10	4,57	10,00	
		Žene	5	9,63	7	3,06	71,43	
		Ukupno	149	165,82	231	51,59	65,50	
		Muški	60	158,07	124	56,63	48,39	
		Žene	89	171,50	107	46,77	83,18	

4.1 Smrtnost po područjima Splitsko-dalmatinske županije

Županija se dijeli u tri geografske, povijesne, demografske i kulturološke podcjeline sa svojim specifičnostima: priobalje, zaobalje (Zagora) i otoci.

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina po područjima Županije za 2019. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti pokazuje da u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola najviše umiru od Bolesti cirkulacijskog sustava (priobalje 1131 umrlih, sa stopom 2223,53/100.000; Zagora 480 umrlih, sa stopom 2787,61/100.000; otoci 192 umrlih, sa stopom 2606,21/100.000).

Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su Novotvorine (priobalje 727 umrlih, sa stopom 1429,27/100.000; Zagora 241 umrlih, sa stopom 1399,61/100.000; otoci 101 umrlih, sa stopom 1370,97/100.000), Na trećem mjestu uzroka smrti kod oba spola su Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma: na priobalju 252 umrlih, Zagora 103 umrlih, otoci 39 umrlih.

Na četvrtom mjestu uzroka smrti muškaraca starije dobi su Bolesti dišnog sustava - na priobalju (73 umrlih), u Zagori (31 umrlih), na otocima (9 umrlih).

Na četvrtom mjestu uzroka smrti žena starije dobi su Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - na priobalju (81 umrla), u Zagori Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (22 umrlih) te Bolesti dišnog sustava (22 umrle), a na otocima Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka (11 umrlih žena).

Na petom mjestu kod muškaraca su na priobalju Bolesti živčanog sustava (50 umrlih), u Zagori Bolesti probavnog sustava (21 umrli), te na otocima Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (8 umrlih).

Kod starijih žena na petom mjestu uzroka smrti na priobalju su Bolesti živčanog sustava (57 umrlih), a u Zagori (20 umrlih) kao i na otocima (9 umrlih žena) su Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja. (Tablice 13, 14 i 15).

TABLICA 13. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU NA PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKARCI STOPA/100000	BROJ	ŽENE STOPA/100000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1	4,72	5	16,84
II	Novotvorine	C00-D48	403	1902,37	324	1091,60
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te odredene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	1	4,72	0	0,00
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	99	467,33	153	515,48
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	34	160,49	81	272,90
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	50	236,02	57	192,04
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0	0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0	0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	470	2218,65	661	2227,01
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	73	344,59	40	134,76
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	37	174,66	35	117,92
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,00	0	0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	1	4,72	4	13,47
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	32	151,05	36	121,28
XV	Trudnoća, porodaj i babinje	O00-O99	0	0,00	0	0,00
XVI	Odredena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0	0,00
XVII	Prirodene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0	0,00
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	13	61,36	29	97,70
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	42	198,26	56	188,67
Ukupno			1256	5928,94	1481	4989,67

TABLICA 14. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU U ZAGORI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10	BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	0	0	0
II	Novotvorine	C00-D48	142	2172,58	99 926,70
III	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	0	0,00	0 0,00
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	37	566,09	66 617,80
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	8	122,39	20 187,21
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	11	168,29	8 74,88
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0 0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0 0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	175	2677,47	305 2855,00
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	31	474,29	22 205,93
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	21	321,29	11 102,96
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,00	1 9,36
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	0	0,00	2 18,72
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	5	76,49	13 121,68
XV	Trudnoća, porodaj i babinje	O00-O99	0	0,00	0 0,00
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0 0,00
XVII	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0 0,00
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.i lab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	1	15,29	6 56,16
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	12	183,59	22 205,93
Ukupno		443	6777,77	575	5382,33

TABLICA 15. UMRLI U DOBI 65 I VIŠE GODINA PO MKB-10 SKUPINAMA BOLESTI I PO SPOLU NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

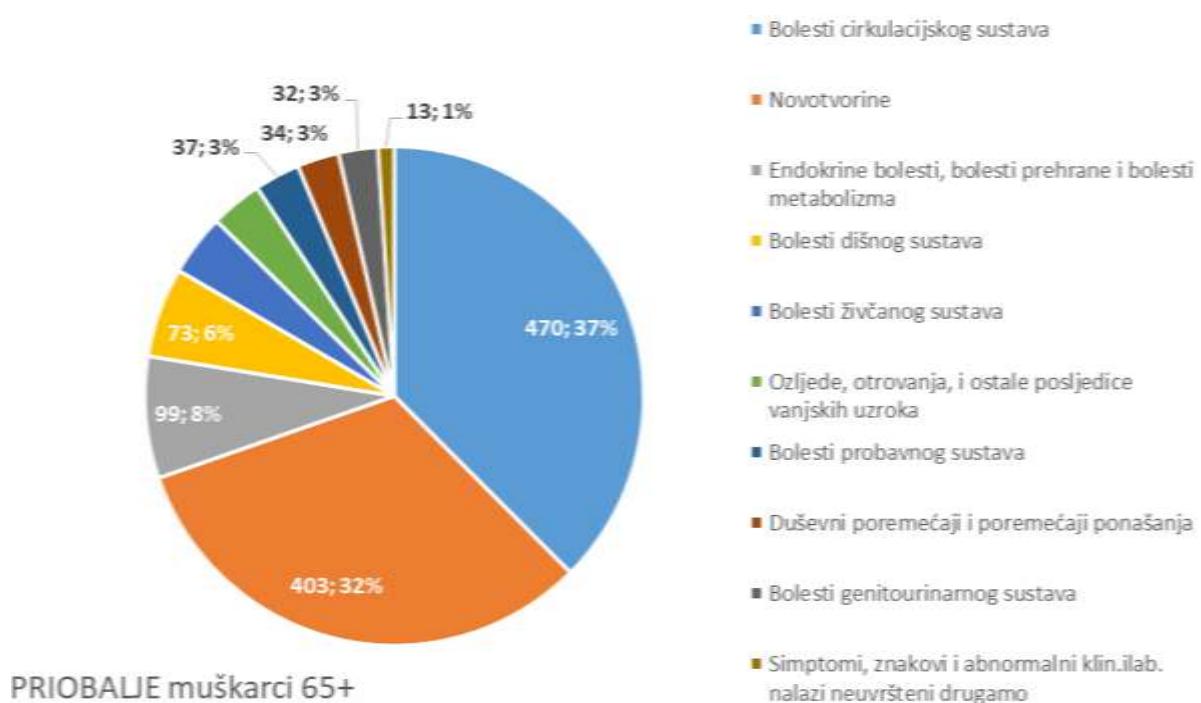
R.B.	SKUPINA BOLESTI STANJA MKB-10		BROJ	MUŠKARCI STOPA/100.000	BROJ	ŽENE STOPA/100.000
I	Zarazne i parazitarne bolesti	A00-B99	1	29,35	0	0,00
II	Novotvorine	C00-D48	60	1761,08	41	1035,35
III	Bolesti krv i krvotvornog sustava te odredene bolesti imunološkog sustava	D50-D89	0	0,00	0	0,00
IV	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	E00-E90	17	498,97	22	555,55
V	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	F00-F99	8	234,81	9	227,27
VI	Bolesti živčanog sustava	G00-G99	6	176,10	4	101,01
VII	Bolesti oka i očnih adneksa	H00-H59	0	0,00	0	0,00
VIII	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	H60-H95	0	0,00	0	0,00
IX	Bolesti cirkulacijskog sustava	I00-I99	69	2025,23	123	3106,05
X	Bolesti dišnog sustava	J00-J99	9	0,00	3	75,75
XI	Bolesti probavnog sustava	K00-K93	5	264,16	5	126,26
XII	Bolesti kože i potkožnog tkiva	L00-L99	0	0,00	0	0,00
XIII	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva	M00-M99	0	0,00	1	25,25
XIV	Bolesti genitourinarnog sustava	N00-N99	4	117,40	5	126,26
XV	Trudnoća, porodaj i babinje	O00-O99	0	0,00	0	0,00
XVI	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	P00-P96	0	0,00	0	0,00
XVII	Prirodene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	Q00-Q99	0	0,00	0	0,00
XVIII	Simptomi, znakovi i abnormalni klin.ilab. nalazi neuvršteni drugamo	R00-R99	2	58,70	3	75,75
XIX	Ozljede, otrovanja, i ostale posljedice vanjskih uzroka	S00-T98	6	176,10	11	277,77
Ukupno			187	5341,90	227	5732,27

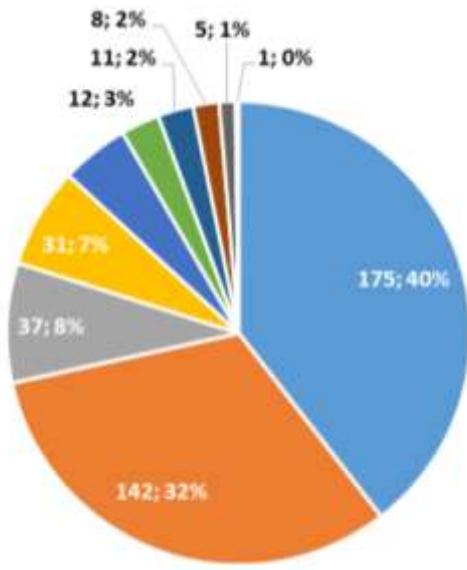
Struktura i udjeli smrtnosti u 2019. godini po skupinama bolesti i na priobalju, u Zagori i na otocima kod oba spola za tri vodeća uzroka smrtnosti (Bolesti cirkulacijskog sustava, Novotvorine i Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma) odgovaraju onima za čitavu Splitsko-dalmatinsku županiju.

Između područja SDŽ najveću stopu svih smrti muškaraca dobi 65 i više godina u 2019. godini imali su muškarci u Zagori (6777,77/100.000 stanovnika dobi 65+).

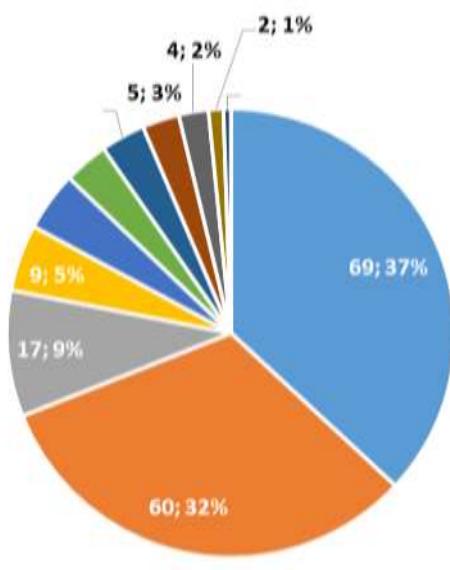
Usporedbe struktura uzroka smrti po skupinama bolesti muškaraca dobi 65 i više godina po područjima Županije u 2019. godini pokazuju da među vodećim uzrocima smrti nema bitnih razlika između priobalja (Bolesti cirkulacijskog sustava 37% umrlih, Novotvorine 32%, Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma 8%, Bolesti dišnog sustava 6%), Zagore (Bolesti cirkulacijskog sustava 40% umrlih, Novotvorine 32%, Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma 8%, Bolesti dišnog sustava 7%) i otoka (Bolesti sustava za cirkulaciju 37% umrlih, Novotvorine 32%, Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma 9%, Bolesti dišnog sustava 5% umrlih).

Na petom mjestu uzroka smrti po skupinama bolesti muškaraca dobi 65 i više godina su Bolesti živčanog sustava na priobalju s udjelom od 4%, u Zagori Bolesti probavnog sustava (5%), a na otocima Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (3%) (Slika 7).

ZAGORA muškarci 65+

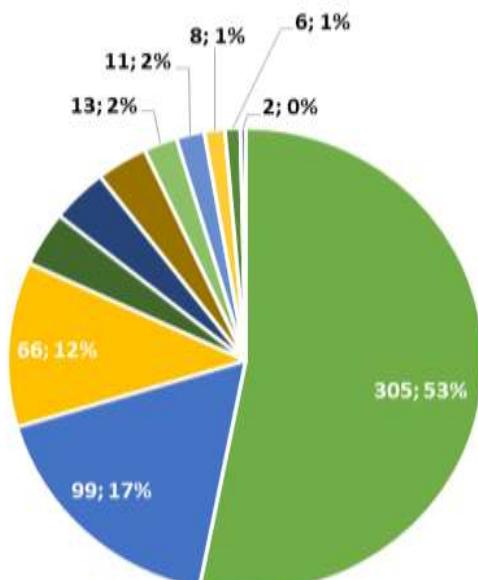
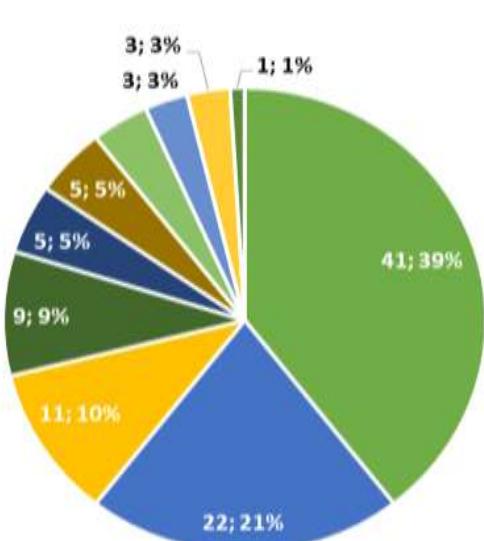
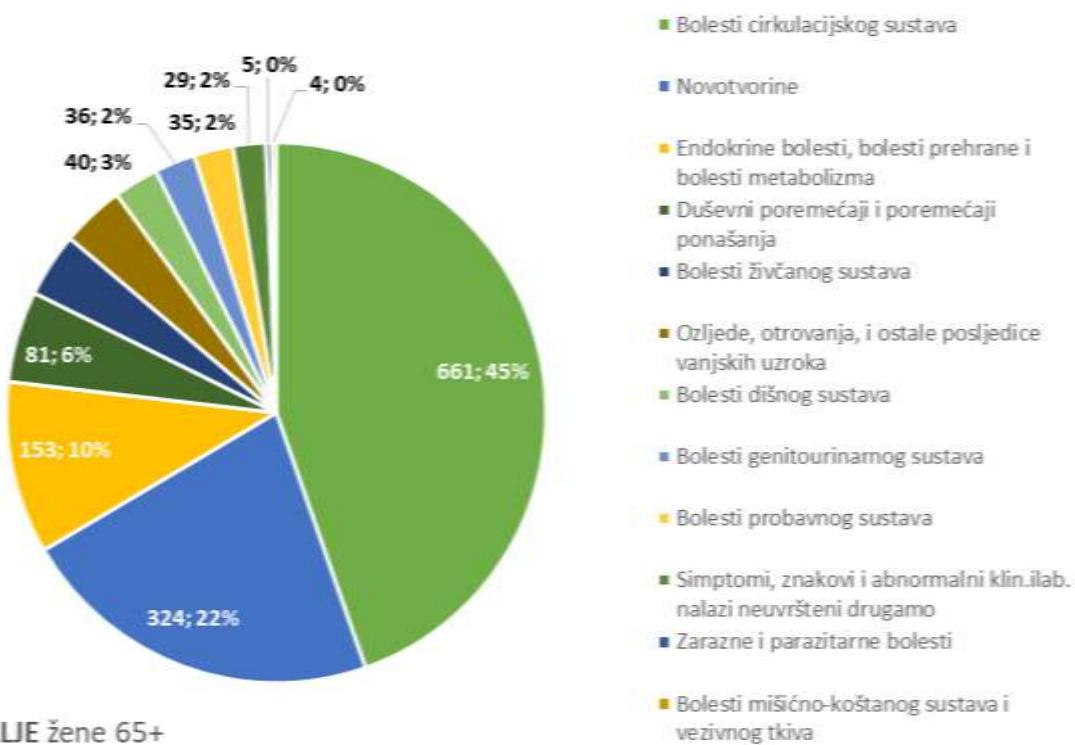

OTOCI muškarci 65+

SLIKA 7. STRUKTURA UZROKA SMRTI MUŠKARACA DOBI 65 I VIŠE GODINA PO PODRUČJIMA SDŽ U 2019. GODINI

Između područja SDŽ najveću stopu svih smrти žena dobi 65 i više godina u 2019. godini imale su žene otoka (5732,27/100.000 stanovnica dobi 65+).

Usporedbe strukture umrlih žena dobi 65 i više godina po područjima Županije u 2019. godini pokazuje da je vodeći uzrok smrti skupina Bolesti cirkulacijskog sustava s najvećim udjelom u Zagori (53% umrlih), potom u priobalju (45% umrlih), a najmanje na otocima (39% umrlih žena). Na drugom mjestu su Novotvorine s podjednakim udjelom umrlih žena u priobalju i na otocima (22%), a u Zagori (17% umrlih žena). Na trećem mjestu su Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma i u Zagori (12%), na priobalju (10% umrlih) i na otocima (10% umrlih žena). Smrti žena zbog Ozljeda, otrovanja, i ostalih posljedica vanjskih uzroka su na četvrtom mjestu na otocima (5% umrlih) i u Zagori (4%), a na priobalju Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja (6% umrlih žena). Na petom mjestu umrlih žena su Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja u Zagori (4%) i na otocima (4%), a u priobalju su Bolesti živčanog sustava (4% umrlih žena) (Slika 8).

SLIKA 8. STRUKTURA UZROKA SMRTI ŽENA DOBI 65 I VIŠE GODINA PO PODRUČJIMA SDŽ U 2019. GODINI

4.2 Smrtnost od pojedinačnih uzroka smrti po područjima Županije

4.2.1 Pojedinačni uzroci smrti muškaraca po područjima Županije

Kod muškarca dobi 65 i više godina od pojedinačnih uzroka smrti u 2019. godini na prvom mjestu su u svim područjima Županije smrti od Ishemijske bolesti srca: u priobalju (169 umrlih; 13,46%), u Zagori (61 umrli; 8,76%) i na otocima (24 umrlih; 12,90%). Na drugom mjestu su smrti od Cerebrovaskularne bolesti: na priobalju (101 umrli; 8,04%), u Zagori (53 umrla; 7,61%) i na otocima (19 umrlih; 10,22%). Na trećem mjestu uzroka smrti je Dijabetes melitus u priobalju (98 umrlih; 7,80%) i na otocima (17 umrlih; 9,14%), a u Zagori smrti od Zločudne novotvorine dušnika, dušnica i pluća (41 umrli; 5,89%). Na četvrtom mjestu uzroka smrti kod muškaraca starije dobi je Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća u priobalju (93 umrla; 7,40%) i na otocima (16 umrlih; 8,6%), a u Zagori Dijabetes melitus (37 umrlih; 5,32%). Konične bolesti donjeg dišnog sustava (30 umrlih; 6,765), na otocima Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa (15 umrlih; 6,17%). Na petom mjestu uzroka smrti u priobalju su Hipertenzivne bolesti (88 umrlih; 7,01%), a Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa u Zagori (35 umrlih; 5,03%) i na otocima (10 umrlih; 5,38%).

TABLICA 16. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	169	13,46
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	101	8,04
E10-E14	Dijabetes melitus	98	7,80
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	93	7,40
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	88	7,01
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	70	5,57
J40-J47	Konične bolesti donjeg dišnog sustava	54	4,30
C61	Zločudna novotvorina prostate	40	3,18
G20	Parkinsonova bolest	33	2,63
S72	Prijelom bedrene kosti	31	2,47
Prvih 10 uzroka smrti		777	61,86
Ukupno umrli		1256	100,00

TABLICA 17. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	61	8,76
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	53	7,61
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	41	5,89
E10-E14	Dijabetes melitus	37	5,32
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	35	5,03
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	25	3,59
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	24	3,45
C61	Zločudna novotvorina prostate	12	1,72
G20	Parkinsonova bolest	8	1,15
I50	Insuficijencija srca	7	1,01
Prvih 10 uzroka smrti		303	68,39
Ukupno umrli		444	100,00

TABLICA 18. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH MUŠKARACA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	24	12,90
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	19	10,22
E10-E14	Dijabetes melitus	17	9,14
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	16	8,60
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	10	5,38
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	9	4,84
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	8	4,30
I50	Insuficijencija srca	7	3,76
G20	Parkinsonova bolest	4	2,15
S72	Prijelom bedrene kosti	3	1,61
Ukupno prvih 10 uzroka smrti		117	62,90
Ukupno umrli		186	100,00

4.2.2 Pojedinačni uzroci smrti žena po područjima Splitsko-dalmatinske županije

Kod žena dobi 65 i više godina od pojedinačnih uzroka smrti u 2019. godini na prvom mjestu su smrti od Ishemijске bolesti srca u priobalju (181 umrlih; 12,22%) i u Zagori (83 umrle; 9,17%), a na otocima (47 umrlih; 20,70%) su smrti od Cerebrovaskularne bolesti. Na drugom mjestu su u priobalju smrti od Cerebrovaskularne bolesti (166 umrlih; 11,21%), u Zagori smrti od Hipertenzivne bolesti (75 umrlih; 8,29%) i na otocima (22 umrle; 9,69%) su smrti od Dijabetes melitusa. Na trećem mjestu uzroka smrti su u priobalju smrti od Dijabetes melitus (153 umrle; 10,33%), u Zagori smrti od Cerebrovaskularne bolesti (70 umrlih; 7,73%) , a na otocima smrti od Ishemijске bolesti srca (21 umrla; 9,25%). Na četvrtom mjestu su smrti od Hipertenzivne bolesti u priobalju (151 umrla; 10,20%) i na otocima (20 umrlih; 8,81%), a u Zagori smrti od Dijabetes melitusa (66 umrlih; 7,29%). Na petom mjestu uzroka smrti u priobalju je Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa (60 umrlih; 4,05%), a u Zagori (25 umrlih; 2,76%) i na otocima (11 umrlih; 4,85%) su smrti od Insuficijencije srca.

TABLICA 19. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA PRIOBALJU SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijске bolesti srca	181	12,22
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	166	11,21
E10-E14	Dijabetes melitus	153	10,33
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	151	10,20
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	60	4,05
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	53	3,58
F07	Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga	49	3,31
S72	Prijelom bedrene kosti	43	2,90
I70	Ateroskleroza	34	2,30
I50	Insuficijencija srca	33	2,23
Prvih 10 uzroka smrti		923	62,32
Ukupno umrli		1481	100,00

TABLICA 20. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA U ZAGORI SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	83	9,17
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	75	8,29
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	70	7,73
E10-E14	Dijabetes melitus	66	7,29
I50	Insuficijencija srca	25	2,76
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	19	2,10
I70	Ateroskleroza	19	2,10
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	18	1,99
S72	Prijelom bedrene kosti	13	1,44
F07	Poremećaj ličnosti i poremećaj ponašanja uzrokovani bolešću, oštećenjem ili disfunkcijom mozga	7	0,77
Prvih 10 uzroka smrti		395	68,69
Ukupno umrli		575	100,00

TABLICA 21. RANG LJESTVICA 10 VODEĆIH UZROKA SMRTI U UMRLIH ŽENA U DOBI 65 I VIŠE GODINA NA OTOCIMA SPLITSKO-DALMATINSKE ŽUPANIJE U 2019.

ŠIFRA MKB-10	DIJAGNOZA	BROJ	UDIO %
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	47	20,70
E10-E14	Dijabetes melitus	22	9,69
I20-I25	Ishemijske bolesti srca	21	9,25
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	20	8,81
I50	Insuficijencija srca	11	4,85
C18-C21	Zločudna novotvorina debelog crijeva, rektuma i anusa	8	3,52
C50	Zločudna novotvorina dojke	5	2,20
F03	Demencija	4	1,32
C33-C34	Zločudna novotvorina dušnika, dušnica i pluća	3	1,76
J40-J47	Kronične bolesti donjeg dišnog sustava	3	1,76
Prvih 10 uzroka smrti		144	63,43
Ukupno umrli		227	100,00

5 Zaključak

Starenje stanovništva jedan je od najvećih postignuća ali i najvećih izazova današnjeg čovječanstva. Svi demografski analitički pokazatelji za stanovništvo Splitsko-dalmatinske županije potvrđuju značajno povećanje udjela starijeg stanovništva. Sa starenjem stanovništva mijenja se i struktura pobola, kao i struktura zdravstvenih potreba i zahtjeva dobne skupine 65 i više godina.

Prema izvješćima iz primarne zdravstvene zaštite u 2019. godini broj utvrđenih bolesti i stanja zabilježenih u djelatnosti opće/obiteljske medicine iznosi 289.350 što je 34,98% svih bolesti i stanja utvrđenih kod korisnika svih dobi (Hrvatska 34,71%). Najčešće skupine utvrđenih bolesti i stanja kod starijih osoba kao i u 2018 godini su: bolesti cirkulacijskog sustava (s udjelom od 16,2%; RH 18,8%), bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (10,9%; RH 11,95%), bolesti dišnog sustava (8,1%; RH 7,99%), bolesti mokraćnih i spolnih organa (6,8%; RH 6,7%), te endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma (6,7%; RH 7,3%).

Udio hospitaliziranih u dobi 65 i više godina u 2019. godini u stacionarnom dijelu KBC Split iznosio je 40,3% ukupno liječenih – u 2018. godini 39,5% (2019. RH 37,2%). Zabilježeno je 16.709 hospitalizacija osoba starije životne dobi (stopa 18595,72 /100.000) s ukupno 138.732 dana bolničkog liječenja. - 2018. godine 16.058 hospitalizacija i 141.440 dana bolničkog liječenja. Prosječna dužina liječenja po jednom boravku je bila 8,3 dana – u 2018. 8,8 dana (RH 9,70 dana). Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacija starijih ljudi su, kao i 2018. godine: bolesti cirkulacijskog sustava (3993,53/100.000), novotvorine (3847,27/100.000), bolesti probavnog sustava (2052,33/100.000), ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (1539,15/100.000), te bolesti dišnog sustava (1363,47/100.000).

Prema podacima o umrliima Državnog zavoda za statistiku u Splitsko-dalmatinskoj županiji u 2019. godini umrlo je 4.169 osoba u dobi 65 i više godina (u 2018. 4.201 umrlih). Analiza uzroka smrti u ovoj dobroj skupini pokazuje da kao i u 2018. godini najviše osoba starije dobi umire od cirkulacijskih bolesti, stopa 2299,8/100.000 (RH 2357/100.000). Na drugom mjestu uzroka smrti su novotvorine sa stopom od 1359,5/100.000 (RH 1214/100.000), zatim slijede endokrine bolesti i bolesti prehrane i metabolizma (stopa 265,3/100.000; RH 440/100.000), bolesti dišnog sustava (stopa 250,95/100.000; RH 241/100.000), te bolesti probavnog sustava (stopa 181,7/100.000; RH 180/100.000).

U 2019. godini zabilježeno je 149 nasilnih smrti (stopa od 165,82/100.000; RH 211/100.000) u osoba 65 i više godina (u 2018. 179 umrlih). Najveći broj nasilnih smrti uzrokovani su padovima (107 osoba; stopa 119,08/100.000; RH 135/100.000) (u 2018. 118 umrlih) i drugim vanjskim uzrocima slučajnih ozljeda (22 osobe; stopa 24,48/100.000; RH 31/100.000). Čak 71,81 posto (u 2018. 65,92%) svih vanjskih uzroka smrti osoba u dobi 65 i više godina u 2019. godini posljedica su padova (RH 63,77%). Zbog padova je preminulo 39 muškaraca u dobi iznad 65 godina (stopa od 102,74/100.000, odnosno 81,25% umrlih od ukupno umrlih svih dobnih skupina od padova) i 68 žena u dobi iznad 65 godina (stopa od 131,03/100.000, odnosno 98,55% umrlih od ukupno umrlih svih dobnih skupina od padova).

Analiza uzroka smrti osoba starijih od 65 godina po područjima Županije za 2019. godinu prema najučestalijim skupinama bolesti pokazuje da u ovoj dobnoj skupini starije osobe oba spola kao i u 2018. godini najviše umiru od Bolesti cirkulacijskog sustava (priobalje 1131 umrlih, sa stopom 2223,53/100.000; Zagora 480 umrlih, sa stopom 2787,61/100.000; otoci 192 umrlih, sa stopom 2606,21/100.000) (2018. priobalje 1112 umrlih, Zagora 508 umrlih, otoci 219 umrlih).

Na drugom mjestu uzroka smrti kod oba spola su Novotvorine (priobalje 727 umrlih, sa stopom 1429,27/100.000; Zagora 241 umrlih, sa stopom 1399,61/100.000; otoci 101 umrlih, sa stopom 1370,97/100.000) (2018. priobalje 722 umrlih, Zagora 187 umrlih, otoci 117 umrlih). Na trećem mjestu uzroka smrti kod oba spola su Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma: na priobalju 252 umrlih, Zagora 103 umrlih, otoci 39 umrlih (2018. priobalje 305 umrlih, Zagora 170 umrlih, otoci 83 umrlih).

Od pojedinačnih uzroka smrti kod oba spola u svim područjima Županije vodeći su uzroci Ishemijske bolesti srca (priobalje 350 umrlih, Zagora 136 umrlih, otoci 45 umrlih) (2018. priobalje 439 umrlih, Zagora 160 umrlih, otoci 82 umrlih) i Cerebrovaskularne bolesti (priobalje 267 umrlih, Zagora 123 umrlih, otoci 66 umrlih) (2018. priobalje 439 umrlih, Zagora 160 umrlih, otoci 82 umrlih).

Iz prethodne analize pobola i smrtnosti stanovništva dobne skupine 65 i više godina u Splitsko-dalmatinskoj županiji očito je da kronične nezarazne bolesti najviše pridonose teretu bolesti starijih. Njihov nastanak je uglavnom povezan s djelovanjem zajedničkih rizičnih čimbenika nezdravog načina života, što daje mogućnost da utječemo na nekoliko bolesti putem pojedinačnih intervencija na čimbenike rizika. Imajući u vidu porast udjela starog stanovništva u ukupnoj populaciji, koji i nadalje kontinuirano raste, možemo očekivati daljnje sve veće opterećenje kroničnim nezaraznim bolestima ako se ne poduzmu sveobuhvatne mjere prevencije.

Pitanje prevencije osobito je aktualno kod mladeg stanovništva, međutim za sprečavanje bolesti i prekidanje s nezdravim životnim navikama nikada nije prekasno. Ulaganje u prevenciju i kontrolu kroničnih nezaraznih bolesti smanjuje broj preranih smrti, te sprječava pobol i invaliditet, istovremeno unaprjeđujući kvalitetu života.